

30. oktober 2027

Opgørelse af målsætning for pesticidbelastningsindikator 2025

Af Sprøjtemiddelstrategi 2022-2026 fremgår, at målsætningen om en pesticidbelastningsindikator (PBI) på 1,43 baseret på salgstal i 2025, skal evalueres i 2026. Bekæmpelsesmiddelstatistik for 2025 er endnu ikke udarbejdet.

PBI som målsætning

Målsætningen i Sprøjtemiddelstrategi 2022-2026 er baseret på PBI. Strategien er Danmarks nationale handlingsplan for bæredygtig anvendelse af pesticider og afløste Pesticidstrategi 2017-2021. I Pesticidstrategi 2017-2021 var reduktionsmålet for pesticidanvendelsen, at PBI baseret på salgstal skulle være maksimalt 1,96. Dette svarede til et fald på 40 procent i forhold til det beregnede niveau i 2011 (som var på 3,27). I Sprøjtemiddelstrategi 2022-2026 er der fastsat en målsætning om en PBI på maksimalt 1,43 baseret på salgstal for 2025, hvilket svarer til en yderligere reduktion på 27 procent i forhold til det beregnede niveau for 2011.

Beregningen af PBI

PBI beregnes for både salg og forbrug på baggrund af den miljø- og sundhedsbelastning, der er fastsat for hvert pesticidmiddel. Beregningerne foretages ved at gange pesticidmidlernes sundheds- og miljøbelastning (B pr. kg eller liter) med den mængde pesticid, der er solgt til og forbrugt på konventionelle landbrugsarealer i omdrift. Herefter divideres summen af den samlede pesticidbelastning med landbrugets konventionelt dyrkede landbrugsareal i 2007. PBI viser derfor udviklingen i landbrugets samlede belastning uafhængigt af ændringer i det dyrkede areal. For en yderligere beskrivelse af PBI, samt metoder og databeskrivelse henvises til Bekæmpelsesmiddelstatistik 2024¹.

PBI for salgstal

Beregningen af PBI for 2025 viser en PBI for salgstal på 2,29 (se Figur 1 Tabel 1). PBI for salgstal er i 2025 steget betydeligt i forhold til PBI for salgstal i 2024, som var 1,72, svarende til en stigning på 33 procent. Med en PBI for salgstal på 2,29 for 2025 ligger PBI væsentligt over det fastsatte måltal på 1,43.

Overordnet lå PBI stabilt i perioden fra 2017 til 2021 og steg derefter markant i 2022 til 2,37. Det vurderes, at stigningen i 2022 primært skyldtes indkøb til lager af enkelte midler frem mod omlægningen af pesticidafgiften i 2023, men andre forhold kan også have påvirket udviklingen i salget. I 2023 og 2024 faldt PBI igen til hhv. 1,93 og 1,72, hvilket svarer til niveauet for PBI inden omlægningen af afgiften i 2023.

Salget af pesticider i 2025 vurderes at være påvirket af indkøb af pesticider til lager. I 2025 forbød Miljøstyrelsen 33 pesticidmidler for at beskytte grundvandet, da midlerne indeholder aktivstoffer, som kan danne og udvaske TFA til grundvand². Flere af disse midler måtte sælges i 2025 og kunne fortsat lovligt anvendes i en stor del af 2026. Det er Miljøstyrelsens vurdering, at dette har medført, at en del af de pesticidmidler, der blev forbudt, er blevet solgt til lager i 2025 med henblik på senere anvendelse.

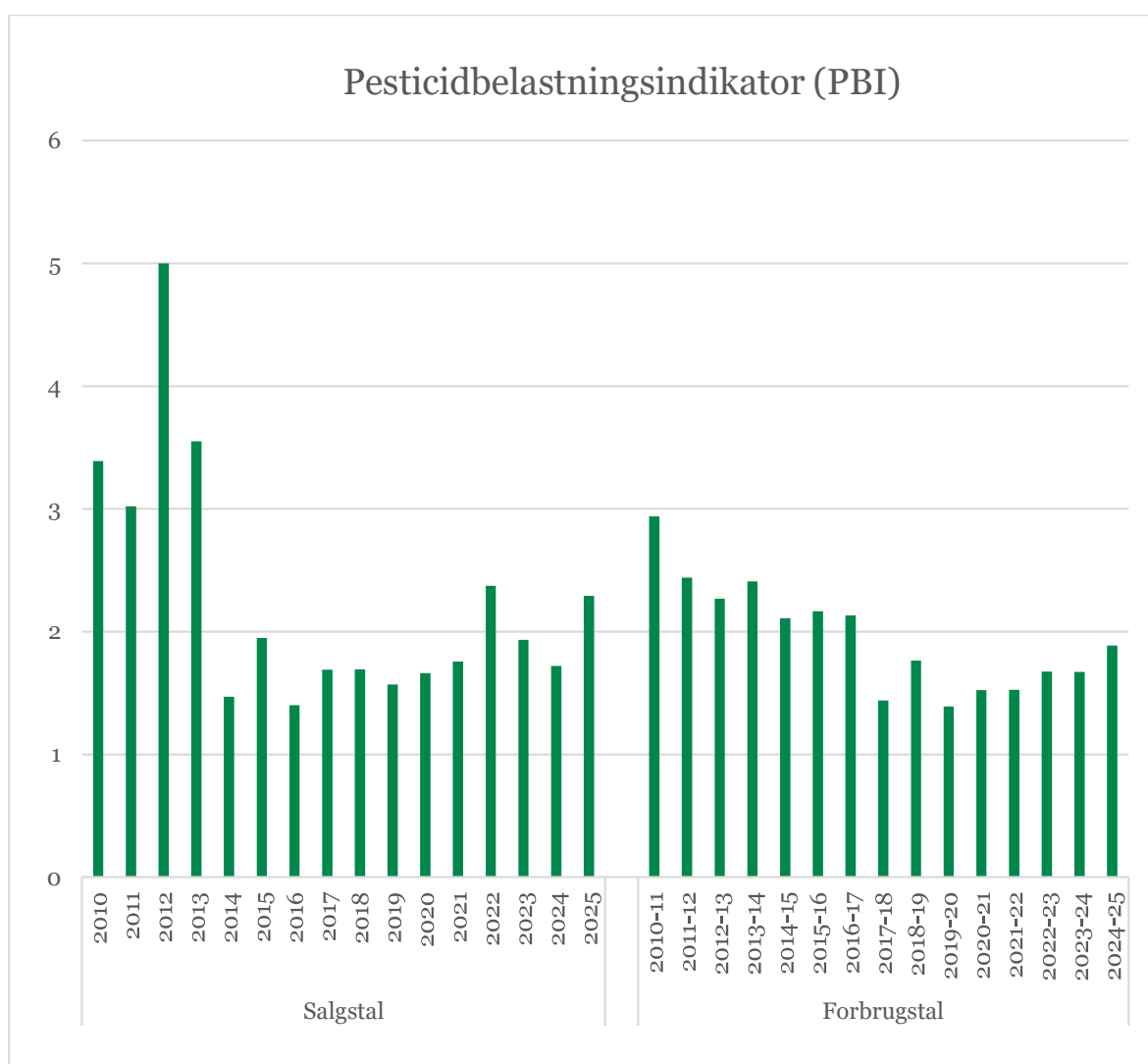
¹ <https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2026/06/978-87-7564-083-6.pdf>

² <https://mst.dk/nyheder/2025/september/miljoestyrelsen-forbyder-flere-pesticidmidler-for-at-beskytte-grundvandet>

Der er tale om en række midler, hvoraf flere midler har været anvendt i væsentligt omfang i jordbrugserhvervet og mange af dem på nogle af de arealmæssigt store afgrøder. Derfor har Miljøstyrelsen til brug for evaluering af målsætningen i Sprøjtemiddelstrategi 2022-2026 i tillæg beregnet et groft estimat for PBI i 2025 under antagelse af, at de forbudte midler i 2025 var solgt på samme niveau, som de foregående to år (2023 og 2024). Dette beregnede estimat viser en PBI i 2025 på 1,99.

PBI for forbrugstal

PBI beregnet på forbrug ligger for planåret 2024/2025 på 1,89, hvilket er en stigning på 13 procent i forhold til 2023/2024, hvor PBI var 1,67. (se Figur 1 og Tabel 1). PBI for forbrug har de seneste år ligget relativt stabilt.

Figur 1 Pesticidbelastningsindikatoren (PBI) for konventionelle omdriftsarealer. Baseret på salgstal og forbrugstal.

Ændring i pesticidernes miljø- og sundhedsklassificering påvirker belastningen og PBI

Ved opgørelsen af udviklingen i PBI gør Miljøstyrelsen opmærksom på, at grundlaget for beregningen af PBI ændres over tid. Dette skyldes, at datagrundlaget for beregning af belastningsparametre i statistikken ændres løbende, når pesticidmidlerne bliver revurderet, og når grundlaget for data forbedres. I de første år efter indførslen af den differentierede pesticidafgift i 2013 blev mange midlers sundhedsklassificering opdateret og dermed blev belastningen justeret. Omklassificeringerne bevirkede, at især ukrudtsmidlerne fik en højere belastning. Siden da er mange midlers belastning løbende blevet ændret. I statistikken foretages der ikke genberegninger af tidligere års belastninger. De tidligere beregninger fastholdes, og derfor får omklassificeringerne og andre ændringer i miljøbelastningen ikke betydning for de beregnede samlede belastninger og PBI for de tidligere år. Ændringer i den opgjorte belastning ift. tidligere år kan således både skyldes revurdering af midler samt et ændret salg og forbrug. Det er ikke muligt for Miljøstyrelsen at opgøre den samlede betydning af ændringen i belastningerne henover årene.

Vejrforhold og afgrødevalg kan påvirke udviklingen i PBI

Udover ændringer af midlernes fastsatte belastning, er der også andre faktorer der har betydning for udviklingen i PBI. Vejrforhold kan have en stor virkning på det samlede forbrug af pesticider, da forbruget for eksempel påvirkes hvis vejrforholdene er meget tørre eller våde. Afgrødevalg påvirker ligeledes PBI, da der er stor forskel på brugen af pesticider i de forskellige afgrøder. For eksempel vil en ændring i erhvervet fra dyrkning af vintersæd til fordel for mere vårsæd i sig selv forventes at medføre en lavere samlet belastning, da fladebelastningen (B/ha) er væsentlig lavere i vårsæd sammenlignet med vintersæd. Miljøstyrelsen har ikke undersøgt, om det er forhold i 2025, der har væsentlig påvirkning på udviklingen i PBI. Denne analyse udarbejdes først i forbindelse med Bekæmpelsesmiddelstatistik 2025. Miljøstyrelsen er på nuværende tidspunkt ikke vidende om at der skulle have været sådanne væsentlige faktorer, der skulle have haft betydning for PBI i 2025.

Tabel 1 Pesticidbelastningsindikatoren (PBI) for konventionelle omdriftsarealer. Baseret på salgstal og forbrugstal.

Salgstal		Forbrugstal	
Årstal	PBI	Planperiode	PBI
2010	3,39	-	-
2011	3,02	2010-11	2,94
2012	5,00	2011-12	2,44
2013	3,55	2012-13	2,27
2014	1,47	2013-14	2,41
2015	1,95	2014-15	2,11
2016	1,40	2015-16	2,17
2017	1,69	2016-17	2,13
2018	1,69	2017-18	1,44
2019	1,57	2018-19	1,76
2020	1,66	2019-20	1,39
2021	1,76	2020-21	1,52
2022	2,37	2021-22	1,53
2023	1,93	2022-23	1,68
2024	1,72	2023-24	1,67
2025	2,29	2024-25	1,89